

Lumpok

Recska Mária

Dzsentrilázban égtem október végén, ugyanis pont erről a mára már csak irodalmi művekben létező társadalmi rétegről készítettem beszámolót. Épp szokásos, a „tülkomáromi” vasútállomásról a városon át tartó sétámat tettem, amikor a Jókai Színház hirdetőtáblájának kijelzőjén feltűnt az aktuálisan játszottak közt Csiky Gergely Lumpok című darabja. Dzsentrísen hangzott, utána nézve ki is derült, hogy bizony ez az első olyan színmű, mely úgy mutatta be őket, mint csalókat, a társadalom ingyenélőit. Nem is haboztam hát lefoglalni a jegyet, utólag kiderült, hogy nagyon jól döntöttem.

Tömören a cselekményről: Szederváry Kamilla (Holocsy Krisztina), aki a szabadságharc alatt kémkedett és egyéb szolgáltatásokat is nyújtott katonáknak, egy kitalált vértanú szegény özvegyének adja ki magát, hogy pénzt csaljon ki az emberekből. Segítségére van ebben Zátanyi Bence (Mokos Attila), a csaló dzsentrí, és Mosolygó Menyhért (Fabó Tibor), az alkoholista volt ügyvéd. Kamilla lánya, a szende Irén (Tar Renáta) is eszköz a jótékonykodók megpuhítására. Menyhért azonban jóval nagyobb üzletet lát az egész életét birkák közt leélő és belőlük meggazdagodott Timót Pál (Olasz István) személyében, akitől, bárgyúságát és Irén iránti érzelmeit kihasználva, el akarja csalni a vagyonát. Ebben Bankó Elza (Holocsy Katalin), a szintén lecsúszott nemes asszony asszisztál neki. Hogy végül sikerrel járnak-e vagy sem, az maradjon homályban.

Először is dicséret illeti Valló Péter rendezőt az aktuális címadásért. A darab eredeti címe Proletárok, amely akkor ironikusan utalt a léha dzsentríkre, azonban mára már csak a szocializmusban kapott ér-

telme ismert. A későbbi, Ingyenélők címnél még frappánsabb lett a Lumpok, amely teljesen kifejezi a darab társadalomkritikáját. A formabontó díszlet is az ő munkája. Mivel az egész színmű a színlelésről, megtévesztésről szól, így a színpad berendezése is, néhány bútorból és használati tárgytól eltekintve, látszat: egy kastély enteriőrjéről készült fotókat vetítették ki mozgatható vászra, így egyszerűvé vált a helyszínek cserélgetése is. Kiváló látványelem és briliáns humorforrás volt az is, hogy a „vértanú” szó kimondása és tapsolás után felvillantották a tisztet, sosem volt férfiú arcképét. Az egyetlen zavaró dolog számomra csak az volt, hogy a díszletek mögül időnként kilátszott a zongorista. Lehet, hogy a nézőknek csak azon része látta, akik pont szemben ültek vele, viszont rám kifejezetten illúzióromboló hatással volt.

A színészi játékra nem lehet panasz. Mokos „Malkovich” Attila hozta a tőle megszokott magas színvonalat. Holocsy Krisztina is kiválóan alakította az érzelmileg instabil, hisztérikus, múltja vétkei miatt lelki-furdalással küzdő imosztornó figuráját. Kiemelkedő volt Fabó Tibor játéka, a darab során legnagyobb jellemfejlődést bemutató Mosolygó bácsi szerepében. Üde színfolt volt Borcsa, a szolgáló szerepében Molnár Xénia és a Tulipánékat alakító Németh István és Varsányi Mari.

A Lumpok egészében véve egy élvezetes, izgalmas, ám keserűes darab. És, bár nem nyújt felhőtlen szórakozást, Tóth Tibor igazgatót idézve, segít szembesíteni bennünket az olykor kellemetlen igazsággal.

